

Позиция на Национална мрежа за децата по проекта на Закон за социалните услуги

(Първи вариант на законопроекта към 28 септември 2018 г.)

Национална мрежа за децата е обединение на граждански организации и съмишленици, работещи с и за деца и семейства в цялата страна. Насърчаването, защитата и спазването на правата на детето са част от ключовите принципи, които ни обединяват. Ние вярваме, че всички политики и практики, които засягат пряко или косвено децата, следва да се изготвят, прилагат и наблюдават, като се взема предвид принципът за висшия интерес на децата и с активното участие на самите деца и младежи.

Ние от Национална мрежа за децата изразяваме своята подкрепа към предложението за проект на Закон за социални услуги и приветстваме принципните положения, които той въвежда, а именно:

- **Осигуряване на общодостъпни услуги**, с право на ползване от всички лица и семейства в положение, за което ние от Национална мрежа за децата се застъпваме последователно през годините и е залегнало и във Визията за семейна политика на Мрежата – а именно законодателство, което гарантира достъп до услуги за всички граждани, без да се ограничава от наличие на риск или стигматизация на целеви групи.
- **Ясното деклариране на фокус върху качеството на социалните услуги и обособяването на Агенция за качеството на социалните услуги** като гарант за извеждане на качеството на преден план в следващия период на обслужване на населението – концептуално нов момент в сферата на социални услуги.
- **Въвеждане на интегриран подход при предоставяне на услугите** – водени сме от разбирането, че интегрираните услуги/подходи, насочени към децата и семействата, са важен инструмент за подкрепа, който е предпоставка за преодоляване на социалното изключване и могат да бъдат адекватен отговор на конкретните потребности на детето и неговото семейство. Допълнително е необходимо да се проведат разговори около разписаните текстове и развитите практики в страната за да се намери най-доброто сечение на регламентацията на интегрирания подход и интегрираните услуги в законопроекта.
- **Извеждане на професионализацията на работещите в системата на социалните услуги** също е сред ключовите положения, за които Национална мрежа за децата се застъпва ежегодно в годишните си доклад „Бележник-какъв е средния успех на държавата в грижата за деца“.
- **Планиране на национално, областно и общинско ниво**, което вярваме, че ще доведе до реализация на принципа наличност и достъпност, който е и в основата на адекватен отговор на потребностите на хората на и ще осигури равномерно разпределение на услугите в страната.
- **Закриване на всички специализирани институции за деца и мораториум на настаняванията на деца до 3 годишна възраст** – изцяло в духа на дългосрочния политически ангажимент на няколко правителства за деинституционализация на грижата за деца в България.
- **Дефиниране на социалните услуги в зависимост от групи дейности и новия модел на финансиране на дейности**, което ще допринесе за индивидуализиране на подкрепата и гъвкав отговор на конкретни потребности, на мястото на дефиниране на услугите през мястото на

предоставяне (центрове), което не винаги дава яснота за съдържанието на подкрепата към населението.

- **Допълващ стандарт за финансиране на определени социални услуги**, което изцяло е в съответствие с принципа, че социалните услуги се основават на индивидуален подход, индивидуална оценка и отговор на потребностите, особено към децата с комплексни нужди.
- **Въвеждане на възможности за публично- частно партньорство**, което дава допълнителни възможности за сътрудничество при предоставяне на социални услуги.

Конкретни коментари по съдържанието на проекта за Закон за социалните услуги

Едновременно с принципната подкрепа на законопроекта, след проведено вътрешно обсъждане с членове на Национална мрежа за децата, правим следните предложения (възможно е и провеждане на допълнителни консултации):

- **регламентация на координацията между системите на подкрепа и системата на правосъдие**; предлагаме чл. 14, ал. 2 да се допълни с т.8 – деца в конфликт със закона, като в допълнителните разпоредби да се посочи, че деца, в конфликт със закона са наказателно отговорните лица по смисъла на чл.31, ал. 2 от Наказателния кодекс.
- **Синхронизиране на чл. 110 (1) и чл. 112** от проекта на ЗСУ, в които се говори за заместваща грижа, с финалните текстове от концепцията на работната група.
- **Основните дейности, които са изброени в чл. 15 като част от социалните услуги, следва да бъдат допълнени**, тъй като съществуват и други дейности, които към момента са част от предоставянето на социални услуги, но липсват в изброения списък, или такива, които са елементи от този закон, но не присъстват в списъка. Такива са например заместващата грижа и социализиращите дейности.
- **В Раздел II, Срок на лиценза, чл.35(1)** , предлагаме срока, за който се издава лицензът да се удължи от три на пет години, като по този начин ще се спестят ресурси на доставчиците на услуги и ще се синхронизира срока на лиценза със срока на договора за възлагане на услуга, който също е с възможност до пет години.

Сред нашите съдържателни коментари на нови концепции в законопроекта са и:

- Считахме, че **входът към услуги за децата с увреждания** следва да бъде въз основа на една оценка и следва да се предотврати дублиране на такава, в случай, че детето е с увреждане и едновременно е дете в риск по смисъла на Закона за закрила на детето.
- По отношение на ползване на събраните такси за социални услуги от страна на общините: подкрепяме предложението вариант, в който **50% от събраните такси да остане в общините, като да се предвиди този остатък да се използва, както за подобряване на качеството на социалните услуги, така и за обезпечаване на дейностите по насочване към ползване на социални услуги.**

Конкретни предложения по отношение на процеса на въвеждане на Закона за социалните услуги

Вярваме, че процесът по приемане на Закона следва да продължи чрез осъществяване на широк консултативен процес, включително между отделните институции, за да се гарантира еднакво разбиране на неговия дух, цели и промените, до които ще доведе. Ние от Национална мрежа за

децата заявяваме готовност да бъдем активни участници и да подкрепим осъществяването на подобни консултации. Като първи стъпки предлагаме:

- МТСП, като принципал на АСП, да организира обсъждане между екипа на АСП и доставчиците на социални услуги за деца, по въпросите за закрилата на децата и необходимите последващи промени в Закона за закрила на детето и връзката му с новия Закон за социални услуги.
- Обсъждане между екипите на МТСП (с включване на АСП и ДАЗД) и МП на подхода към децата в конфликт и контакт със закона и изясняване на спорни моменти около представителството на децата, когато са в допир със закона, обхвата на децата от системата на закрила и системата на правосъдие, когато са в конфликт със закона или в нарушение на обществените правила за децата под 14 години.

Считаме, че съществена роля за разработване на настоящия проект на закон, в среда на големи обществени очаквания и предизвикателно кратки срокове, допринесе и съгласуваната с Министерство на труда и социалната политика Пътна карта на процеса, в резултат на която съвместно достигнахме до Концепцията на закона, последвана от поредица от тематични дебати, които отвориха пространство за обсъждане и постигане на общи позиции по редица области от проекта. С оглед на този положителен ефект, настояваме бъдещата работа по поднормативната регламентация да продължи по модела на изработване на Закона за социални услуги.

5 октомври 2018 г.

Национална мрежа за децата